

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1622
Toplantı Tarihi/Sayısı : 19.3.2024/44
Karar Numarası : 2024/335
Başvuran : E. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın hüküm giydiği suç türü nedeniyle denetimli serbestlik ve koşullu salıverilme hükümlerinden haksız şekilde yararlandırılmadığı iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, silahlı terör örgütüne üye olma suçundan hüküm giydiğini, Ankara 22. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından hakkında hükmedilen 8 yıl 9 ay hapis cezasının infazında 11/7/2023 tarihinde koşullu salıverilmeye hak kazandığını, 15/11/2021 tarihi itibarıyla açık ceza infaz kurumuna ayrılıp denetimli serbestlikten yararlanması gerekirken çeşitli gerekçelerle kapalı ceza infaz kurumunda cezasını infaz etmeye devam ettiğini, hakkında verilen hüküm onandıktan sonra İdare ve Gözlem Kurulu tarafından talebi uygun görülerek 28/10/2021 tarihinde tarafsız odaya alındığını, Kurumda bulunduğu süreler içerisinde olumsuz herhangi bir tutum veya davranışının olmadığını, açık ceza infaz kurumuna ayrılabilmek için gerekli şartları taşımasına karşın hakkında "Terör örgütünden ayrılmamıştır." şeklinde karar alındığını ve açık ceza infaz kurumuna ayrılamayacağını ifade edildiğini, koşullu salıverilme talebinin de somut bir gerekçe olmaksızın reddedildiğini, bireysel durumu göz ardı edilerek denetimli serbestlikten faydalandırılmasının önüne geçirildiği ve subjektif değerlendirmelerde bulunularak koşullu salıverilmesinin engellendiğini, idare ve gözlem kurulları tarafından verilen kararların yeniden yargılama niteliğinde olduğunu ve hak ihlallerine yol açtığını, tutulmakta olduğu Kurum ve suç türü nedeniyle kendisine ayrımcı muamelede bulunduğu, boş kontenjan olmasına karşın nakil taleplerinin de karşılık bulmadığını, Kurumda kapasitesinin üzerinde mahpus barındırılmakta olduğundan bu durumun mağduriyetlere sebep olduğunu, söz konusu hak ihlalleriyle ilgili İnfaz Hakimliğine yaptığı şikâyetlerin ve Ağır Ceza Mahkemesinin itiraz incelemelerinin basmakalıp gerekçelerle reddedildiğini, anılan yargı mercilerine yapılan şikâyet ve itirazların Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapılması durumunda sadece iç hukuk yollarını tüketmiş olmak için yapıldığını, hak ihlallerinin araştırılması ve mağduriyetlerinin giderilmesi için Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığına yazdığı dilekçeye Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü İyileştirme Stratejileri Bürosu tarafından tatmin edici olmayan bir yanıt gönderildiğini, 7 yıllık süreyi iyi halli geçirmesine rağmen tahliye edilmemesinin eşitlik ilkesine aykırı olduğunu iddia etmekte ve mağduriyetinin giderilmesi için Kurumumuzun

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

girişimlerde bulunmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz ..."

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...),

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(...)"

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesi şöyledir:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

7. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı (...) yönlerinden incelenir."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak

ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Bununla birlikte başvuru; hüküm giydiği suç türü nedeniyle denetimli serbestlik ve koşullu salıverilme hükümlerinden haksız şekilde yararlandırılmadığı iddiasıyla mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkindir.

12. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı" başlıklı 105/A maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik:14/4/2020-7242/46 md.) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir."

13. 5275 sayılı Kanun'un "Koşullu salıverilme" başlıklı 107'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Koşullu salıverilmeden yararlanabilmek için mahkûmun kurumdaki infaz süresini iyi hâlli olarak geçirmesi gerekir.

(2) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuz yılını, müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar yirmidört yılını, diğer süreli hapis cezalarına mahkûm edilmiş olanlar cezalarının yarısını infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu salıverilmeden yararlanabilirler..."

14. Başvuru dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; başvuranın Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 11/07/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararına karşı yapmış olduğu şikâyetinin reddine karar verildiği, Ankara 1. İnfaz Hakimliğine yapmış olduğu şikâyetin 28/7/2023 tarihli ve 2023/... esas no, 2023/... karar sayılı kararı ile reddedildiğini, Ankara 1. İnfaz Hakimliği tarafından gerekçeli kararın başvurana tebliğ edildiği anlaşılmıştır.

15. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

17. Başvuranın dilekçesi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında, iddiaların yargıya intikal ettiği ve yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

19/3/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye